

vorlig og særlig alvorlig vold samt alvorlige seksualforbrydelser er de former for kriminalitet, som medfører de længste foranstaltningstider. Undersøgelsen viser herudover, at også den dømtes mentale tilstand har en sammenhæng med foranstaltningens varighed. De længste foranstaltningstider vedrører således personer, der er mentalt retarderede i sværere grad. Endelig ses også, at forekomsten af tiltalefråfald har betydning for foranstaltningstidens udstrækning. Således øges den tidsmæssige udstrækning af foranstaltningsdommene med antallet af tiltalefråfald, der er givet under foranstaltningen.

5.4. Forholdet mellem strafmaksimum og den tidsmæssige udstrækning af foranstaltningen

Det er tillige ved undersøgelsen søgt belyst, i hvilket omfang en foranstaltnings varighed overskrider det strafmaksimum, der i straffeloven er fastsat for den pågældende lovovertrædelse.

Undersøgelsen viser, at 32 pct. af samtlige foranstaltningsdomme overskrider strafmaksimum for den lovovertrædelse, som dommen vedrører. For så vidt angår de ophævede domme alene, er dette tal 36 pct.

Af undersøgelsen fremgår herudover, at den tidsmæssige udstrækning af foranstaltningsdomme særligt hyppigt overskrider strafmaksimum for lovovertrædelsen i de tilfælde, hvor strafmaksimum for den pågældende lovovertrædelse er lav. For lovovertrædelser med et strafmaksimum på 4 år eller derunder overskrider foranstaltningens længde således strafmaksimum i mere end halvdelen af tilfældene.

5.5. Forholdet mellem strafmaksimum for lovovertrædelsen og anbringelsestiden

Langt de fleste foranstaltningsdomme giver som ovenfor anført alene *mulighed* for indlæggelse/anbringelse.

For at få et indtryk af, i hvilket omfang muligheden for anbringelse udnyttes, er der i undersøgelsen af foranstaltningsdomme indhentet særlige oplysninger om anbringelsestider for et mindre, tilfældigt udsnit af sager inden for forskellige kategorier.

Resultaterne af denne særundersøgelse viser, at muligheden for indlæggelse eller anbringelse udnyttes i langt de fleste tilfælde, men at indlæggelses- eller anbringelsestiderne er yderst varierende. Afhængig af foranstaltningens art udgør indlæggelses- eller anbringelsestiden fra 20 pct. til godt 40 pct. af den tid, vedkommende har været underkastet en foranstaltning.

Undersøgelsen tyder endvidere på, at såvel udnyttelsesgraden som indlæggelsestiden er mindst for de mindst indgribende foranstaltningsdomme. Frem til

undersøgelsestidspunktet havde indlæggelses- eller anbringelsestiden overskredet strafferammen for lovovertrædelsen for 3 af de 71 personer i særundersøgelsen. Det bemærkes, at nogle indlæggelser eller anbringelser antagelig er frivillige.

I særundersøgelsen belyses endvidere anbringelsestiderne for de personer, der er dømt til anbringelse. I de fleste tilfælde er anbringelsestiderne under 6 år. Knap en fjerdedel af anbringelserne varer 6 år eller længere. En væsentlig del af anbringelsesdomme vedrører lovovertrædelser, der kan medføre fængsel for livstid. Det er især i disse tilfælde, at anbringelserne har været langvarige. For de tilfælde, hvor der i straffeloven er fastsat et tidsbestemt strafmaksimum for en lovovertrædelse, fremgår det af undersøgelsen, at anbringelsestiden overskrider strafmaksimum for lovovertrædelsen i 26 sager i alt, dvs. i 10 pct. af de domme, hvor personen dømmes til anbringelse. I forhold til samtlige foranstaltningsdomme drejer det sig om 1,3 pct.

Der henvises i øvrigt til betænkningens bilag 1.

6. Straffelovrådets fire modeller

Straffelovrådet har i betænkningen opstillet 4 forskellige modeller. Disse modeller gennemgås i det følgende.

6.1. Model 1

Straffelovrådets forslag til model 1 indebærer, at der - hvis en foranstaltning efter § 68 eller § 72, jf. § 68, medfører, at den dømte skal anbringes i institution, eller giver mulighed herfor - skal fastsættes en længstetid på 5 år for denne foranstaltning. Længstetiden omfatter også foranstaltninger, som senere fastsættes efter § 72, jf. § 68, og som medfører en lempelse af den hidtidige foranstaltning. Under særlige omstændigheder kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden ved kendelse fastsætte en ny længstetid på 2 år.

I de ovennævnte tilfælde fastsættes dog i almindelighed ingen længstetid, hvis den dømte findes skyldig i drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler af den i straffelovens § 266 nævnte art, brandstiftelse, voldtægt eller anden alvorlig sædelighedsforbrydelse eller i forsøg på en af de nævnte forbrydelser. Er der ikke fastsat en længstetid, indbringer anklagemyndigheden spørgsmålet om ændring eller endelig ophævelse af foranstaltningen for retten 5 år efter afgørelsen, medmindre spørgsmålet har været forelagt for retten inden for de sidste to år. Derefter forelægges spørgsmålet for retten mindst hvert andet år.